

Hirdetési díj:	
Egész évre	12 frt.
Félévre	6 „
Negyedévre	3 „
Egy órára	1 „
Megjelenik minden nap, az ünnepekét követő napok kivételével.	

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Hirdetési díjak:	
Négyezer hasábozott garmond sor ára 6 kr.	
Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr.	
Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.	
Hirdetéseket felvesznek:	
Récsiben: Oppelk Alajos (Wollzeile 29)	
„Haasenstein és Vogler (Neuer Markt 11.)	
Pesten: Lang Leopold (Erzsebet-tér 9 sz.)	
Nyilvántári czikkék	
garmond sora után 20 kr. fizetendő.	

Szerkesztői szállás:

Belső-farkasutca 76. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

Az értékes cikkek díjaztatnak.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hova az előfizetések s hirdetések küldendők.

„KELET”

politikai és közgazdasági napi lap
hatodik évnegyedére

kérjük az előfizetési pénzek mielőbbi beküldését, legcélszerűbben postai utalványlapokkal.

A lap szellemi része felől kezeskedik a szerkesztőség buzgalma és a munkatársak bőv sorozatának szakavatottsága.

A lap kiállítása körül alólított kiadó-hivatal minden kitelhetőt elkövet, hogy a t. előfizetők méltó igényei kielégítenek.

Az előfizetési árak a régiek:

Egész évre 12 frt. Negyedévre 3 frt.
Félévre 6 frt. Egyóra 1 frt.

Egyes szám ára 5 kr.

8 előfizető után tiszteletpéldánnyal szolgálunk t. gyűjtőinknek.

Végül figyelmeztetjük t. előfizetőinket a különös kedvezményre, melyben, olcsó könyvek megszerzése által, a „Kelet” előfizetői részesülnek.

A „Kelet” kiadóhivatala.

Pest, június 18. 1872.

(A.) A Deák-párt diadalai egymást követik: a választások harca a legkedvezőbb auspiciumok alatt indult meg: a józanság eszméi egymás után hódítják vissza a keletet, melyekben az igazság a multkor az ellenzék nézeteit emelte érvényre. A városok és a vidéki választókerületek egymás után nyilatkoznak a Deák-párt javára s holnap az ország fővárosa, Buda-Pest hét kerülete fog ítéletet mondani volt képviselői felett s a választók a Deák-párt győzelmének biztos előérzetével lépnek a szavazó urna elé. Egészben véve már ma kétségtelen, hogy a nemzet nagy többsége ujjal szentesíteni fogja ama politikát, mely Magyarországot ismét alkotmányos állammá, a magyar fajt ismét saját sorsának urává tette.

Öt év óta működik e politika, és áldás s viruló élet képezik gyümölcseit a közügy minden terén. Hangzatosan beszélnek e tények, ismeretesen minden gondolkodó előtt. Alig mulik nap, melyen valami nagyfotosságu actust, a Deák-párt politikájának áldásteli következményét ne regisztrálhatnók. Nemrég maga a koronás király volt az, ki a béke és a remény osztogatója képen szenvedő népe között megjelent. A király nemcsak ígért, hanem tett is a bajok kuforrásának orvoslása érdekében és ma a dus magyar alföld egy ősrégi vágyának, egy kielégítésre annyi éveken át hasztalan váro szükségletének megvalósulása előestéjén áll. A magyar csatornahálózat kiépítése célba vétett sőt több is történt. Az Alföld vizeinek lefolyását a Duna medre, mely a Vaskapu hegyei között fölötté szűkű válik, akadályozza leginkább. Ezen is segíteni fogunk s a nemzetközi egyezmény, melyet a Vaskapu szabályozása ügyében az abszolút osztrák kormány még hatalmának legvirulóbb korszakában sem birt létrehozni, immár megvan s a munkálatok Ausztria-Magyarország vezetése alatt nem sokára megindulnak.

De az anyagi érdekek ápolását nem kíséri a szellemi érdekek elhanyagolása. A kolozsvári egyetem, melynek föllállítását a nagy magyar haza minden része lelkesedéssel üdvözölte, új középpontja lesz a szellemi életnek, szét-sugárzója a tudománynak. Csaknem három év százada már, mióta a szükséglet ez egyetem iránt a legrégibb magyar bölcsész lelkében fölébredt. Háromszáz változtatás év után a Deák-párt politikája tetté alakította az ígét, az egyetem még ez évben megnyitattik; ez lesz az unió első gyümölcse.

De mindezeknél még nagyobb, még örövendesebb eseményt kell regisztrálnunk. Körül-belől a kolozsvári egyetem megnyitására a katonai határőrvédek, mint önálló terület, elveszti lételet s hozzácsatoltatik a nagy haza kebelére, honnan a multnak viharai elszakították. A végvidék polgárosítása oly gyors és kedvező folyamat veszen, hogy a teljes rein-

corporatio nem sokára megtörténik s a jövő év elején a magyar képviselőházban látandjuk ama vidékek képviselőit is, melyek hosszú idő óta nem élnek többé magyar törvények alatt. A végvidék magyar részei részint a határon Krassó, Temes és Torontál megyékbe kebelezetnek, részint pedig belőlők „Valkó-vármegye” név alatt külön és új magyar megye alakítattik. Karánsebes, Fehértemplom és Páncsova városok királyi városokká emeltetnek, az összes magyar törvények ezen vidékekre is kiterjesztetnek, szóval Magyarország déli határai is kizárólag a magyar kezeibe jutnak s a Száván innen nem lesz többé föld, mely nem magyar törvény védelme alatt állana.

A Deák-párt betetőzte tehát a magyar korona területi épségének visszaállítását. A mit századok viharai tőlünk elragadtak, mit 1848-ban annyi vér és szenvedés árán sem voltunk képesek visszaszerezni, azt a Deák-párt rövid öt év alatt józan mérsékletének, politikai bölcsességének, a törvényesség és alkotmányosság esz-közeivel visszahozta a haza birtokába. Az ilyen fényes vívmányok után nem csoda, ha pártunk erkölcsi tekintélye és befolyása a választók előtt is mindinkább fokozódik s a jövő országgyűlésen számosabb lesz a többség, mint a multkorin. Különösen az erdélyi választóknak, kik sajátságos viszonyaik folytán leginkább érezik a béke, a belső nyugalom s a társadalmi rend megővésének szükségét, ajánljuk első sorban ama fényes példa követését, melyet már eddig Pozsony, Székeshely, Győrmege stb. előbb ellenzéki, de az eredmények által pártunkhoz visszacsatolt választói nyújtottak.

A kolozsv.-városi Deák-párt

10 órakor a Redoute helyiségében

nagy gyűlést tart,

a melyen

Gr. PÉCHY MANÓ

és

HAJÓS JÁNOS

képviselő jelöltek fogják programjukat elmondani.

A Deák-párti összes választó polgárok a megjelenésre tisztelettel felkérnek.

A Deák-párti igazgató választmány.

A közösügről.

(B. K.) Már javában folynak a napok, midőn a nemzet ismét dönt sorsa felett, egy-egy czédulát vet az urnába minden polgár, s e czédulácskával feldulhatja 15 millió ember nyugalomát vagy meg-alapíthatja vele jóllétét; egy-egy szó s foszlányokra szaggathatja vele évek művét, honfikezek jövőre szóló munkáját. Nagy a felelősség, mi csak egy név ki-ejtését terheli; nemcsak saját sorsát, hanem a sokat szenvedett haza jövőjét határozza el vele minden szavazó.

Az urna előtt állunk s hazafiak, kik néhány évvel ezelőtt egy nagy nemzeti fájdalom sulya alatt összeforrott szívvél együtt siratták a hazát, most dühvel néznek egymásra s „amitónak”, „zsebelőnek”, „árulónak” nevezik egymást; mindennapi verekedések, vérengzések mutatják, hogy ellenségek vagyunk. Legyőztük a közös ellent és saját kebelünkben kerestük azt fel. Ugy mondják: elvek har-czosai vagyunk s ki ellensége az elvnek, nem lehet szív barátja követőjének. De hisz boldogságát fűzi egyik ahoz, mihez a másik nyomorát, le akarja egyik rontani a rondának tartott épületet, melyet fáradtsággal épített a másik. Az elv mindig érdeket képvisel, nem volt soha párt-nak elve, melynek életbeléptetésétől ne

várt volna maga számára üdvöt; érdek-harczosok vagyunk tehát, tisztán érdek-harczosok! De egy nemzet, egy haza egyenlő gyermekeinek lehet-e külön ér-dekők? —

Bizonyára nem és valóban nincsen is; leszámítva mind a két oldalról a ma-gánérdekeket, a nagy többség érdeke és törekvése kétségbevonhatatlanul, mint a közhaza java lép előnkbe. Egy országnak majd fele lehetlen, hogy hazája ellen törjön. —

Hol tehát az ellenségeskedés alapja? A tévedésben az eszközök felett. És mit tart eszköznek a baloldal, hogy célját érje? Lerontását annak, mit a jobboldal alkotott; két egymással egészen ellenkező irányban haladó úton soha egy pontra nem érünk, egy célhoz nem jutunk; cé-lunk a közhaza java; az egyik pártnak közelíteni, a másinak okvetetlen távoznia kell e céltól, habár azt hiszi mindkettő, hogy az ő útja visz feléje. Melyik tehát a jó út? Ezt csak érvekkel bizonyíthat-ni be, érveket hozunk tehát fel a sokat érvelt tárgy mellett; az igazságnak vég-hetetlen az ereje, de a világtörténet ko-rántsem azt tanúsítja, hogy elhallgatva is győz, minél többször kell azt feltárni, mert a benne levő hatalmas erő csak a nyilvánosság közvetítésén át hat.

Ezt fenn, erőnk a hadseregbe van fektetve. —

Kossuth dunai confoederatióját ahoz a feltételhez köti, hogy a velünk keleten szomszédos tartományok aszabadság, egyen-lőség alapján kapjanak alkotmányt s így az oroszról fenyegetve ne legyünk. Min-denki tudja, hogy a keleti kérdés jelen-leg, habár csendben is, fenyegetőbb ál-lásban van, mint bármikor: a párisi szer-ződés egyik fő gátló pontját az orosz Európa szeme láttára csak egy „ugy-akaram” szavával kedvezzerint semmisi-tette meg. Tehát fenyegetve vagyunk, te-hát erőre van szükségünk. Mindenki tudja azt is, hogy a hazánk határai közt levő nemzetiségekre e hatalomnak roppant be-folyása van, mindenik tágitni törekszik a kapcsolatot, mely az anyaországhoz fűzi. Tényleg bizonyosága ennek Horváthország; a magyar korona alatt csak ez országnak áll hatalmában, hogy az összefüggés fe-llett határozzon, mely honunkhoz köti s azt napról-napra lazítani törekszik. A ro-mánok egy része Erdély különállását kö-veteli, tehát darabokra törni Szent István koronáját. Nem sok barátunk van benn, ellenségünk van künn. Ismétlem erőre van szükségünk.

És most tegyük azt is hozzá, hogy magunk közt két pártra vagyunk szakad-va, megbuktatás lévén egyik „nagy czélja”, tehát a két párt gyengíti a másikat. Nem akarjuk vádolni a baloldalt, hogy csak ezáltal is a hon ereje ellen tör, de mi erőtlenségi jobban az államot, mint a pár-toskodás. Az államot képviselő hatalom-nak, most a jobboldalnak, sem azért van erőre szüksége, hogy pártokat némitson el vele, — hazafiatlan volna, ha ezt tenné, hanem mert a hon nem állhat fenn erő nélkül.

Régi dolog s mindig igaz, mit a ha-gyazokzó apa fiainak mondott a vesszőszá-lakról, egyenkint eltöröd, együtt meg sem hajthatod! Magyarországnak s a testvér tartományoknak lehet külön hadserge, de kétszer olyan erős az, ha egység van a kettőben, nekünk pedig erőre van szük-

ségünk. A baloldal terve szerint csak papírra kell tenni az egységet, hadsere-geink legyenek különállók és segíteni fog-juk egymást, ha veszélyben leszünk. Hány ilyen szerződést nem fűtt el a vihar, ha kitört! Hány szövetséges nem lett ellen-séggé, kiket csak a papírra eresztett ten-ta fűzött össze! Lesz-e erő egy olyan la-za szövetségben, melynek feleibe egy há-romszázados keserű mult egymás iránt gyűlölséget oltott, a meghasonlás köz-tük kikerülhetetlen és a meghasonlás vesztük.

„De — mond az ellenfél — ez ál-lapot a régi, a kétfejú sas alá viszik most is gyermekeinket, s e kétfejú sas volt oka nyomorunknak, csak jogot ra-gadott az tőlünk és sohasem adott; há-rom százados történeti mult tanít rá, hogy jogainkra féltékenyek legyünk, ha felad-tuk önálló hadsergünket, nem kapjuk visz-sza egy könnyen, ha más kezében van hadsergünk, ellenünk is használhatják azt.”

Igaz az a borus, régi, az a fájdalom-teljes mult, azt nehéz feledni, véres nyo-mokat, kinos emlékeket hagyott az min-den hazafi szívében. De a politika az ész mestersége; el kell fojtania fájdalmát, s gyűlölettel kell felváltania, ha ugy pa-rancsolja az ész.

Ha visszatekintünk ama borus mult múlt-tenettségünk „szűk, szűk, szűk” tanácsosai; régi kívánsága volt országgyű-léseinknek: vajha az örökös tartományok alkotmányt nyernének; tudták, hogy két alkotmányos ország közt a szövetség mind-két alkotmány erősödését s nem fogja egyik romlását sem maga után vonni, mig a Lajtán túllevő korlátlan uralom itt sem fog a korlátok előtt megállani. De a tör-ténelem változott és érzelmeinknek is változni kell; az a hatalom, melytől szen-vedtünk, nines többé, az örökös tartomá-nyoknak alkotmányuk van épen a kiegye-zés folytán s a gyűlöletet, melyet fel-költött bennünk e korlátlan hatalom, nem érdemi az a nép, mely legtovább volt e járom alatt. Elavult a jelszó: „hunczvut a német”; a német is élni akar, a né-metnek is van ellensége, neki is szövet-ségesre van szüksége, mint nekünk, s e szövetségnek erősnek s e végre benne egységnek kell lenni. Az örökös tartomá-nyokat lehetetlen azonosítani az elbukott korlátlan absolutizmussal. Igaz tehát, hogy gyermekeinket a régi hadseregbe viszik, csak hogy ma a régi önkény helyett a de-legatióban a nép képviselői rendelkeznek felette, ezek pedig valószínűleg nem fogják küldőiket egymásra uszítani. Igaz, hogy a kétfejú sas tőlünk csak jogot ragadott el hajdan, de e sasat az események el-űzték: a birodalomból, a nemzet nem adott jogot fel, hanem az elvettekkel együtt közösen a társországokkal saját kezében tartja azokat. A háromszázados helyzet megváltozott s így nekünk is a változott körülményekhez kell alkalmazkodnunk. Nincs na ember, ki camarillai ármányoktól tartana; magok az országok azok, kik magukat megbuktathatják. És ha mégis meg találta történni, daczára an-nak, hogy Magyarország államisága az osztrák birodalom létének feltétele, áll arany honvédségünk, mely biztos öre sza-badságunknak.

De soraink szinte már is túllépték egy cikk határait, folytatjuk a jövő alkalommal. —

Bukuresti szemle.

Egyik jeles német szaklap a napokban e kérdés felett elmélkedvén. „Az iskolák emelkedésével észlelhető-e az erkölcsök súlyosodása? ez elmélkedésében három ízben emlékezik meg Rumania-óról. Ime hogyan. 1. A reformáció előtt ép oly kevés elemi tanoda volt Németországban, mint ma Rumania-ban.” 2. „Erkölcsebb volt-e ama kor, midőn a zsidóüldözés nálunk még pompásabban virágzott, mint ma Rumania-ban.” 3. „Hogyan áll az oktatás Rumania-ban, hol az emberek azon irigylésre méltó szerencsében részesülnek, hogy a hajdani mohikánok és irokkák módjára iskolakényszer nélkül nőnek fel s kik évenként megújuló országos zsidóüldözések által kormányuk erélyének daczára, európai hírnévre tettek szert.”

Csak halvány vonás ez ama számlálhatlan ostromzásból, melyet napjainkban el kell tűnőnk a románoknak Európá mielőtt nemzeti nek sajtójától, meetingjeitől. A Journal de Boukarest annyira megdöbben a lármától, miszerint hajlandó hinni, hogy ez csak ürügy a keleti kérdés megbolygatására, ép ezért kérve kéri a románokat, hogy lapuljanak meg és ne bántassák mostanság a zsidókat, mert bizony porul járhatnak. Nem így a román lapok, ezek a konzulokat s velük együtt egész Európát, Amerikát vádolják s untig ismétlik, hogy vajjon mit tennének az angolok, ha egy pár elvetemült zsidó azt tenné a sz. Pál templomában, mint itt Izmailban tettek? Szóval, nagyon meggyűlt baja Rumania-nak, Európával, de azért ne gondolja ön, hogy a vörösek valamit okultak volna. A legvakmerőbben üldözik az idegen lapokat és azoknak tudósítóit. Mondanom sem kell, hogy saját neve alatt innen senki sem levelezhet. A ki merészelne, az bizonyos lehetne a kiűldözés felől. Ime álljon itt egy kis mutatóvány a Romanul-ból, állításom igazolására: „A mongol nemzetnek (értsd a magyarok) néhány fia, hogy az éhség és végpusztulástól megmenekedjenek, elhagyták házaikat, asztalaikat s őseik szokása szerint kiköltöztek az Olt és Dimbovicza kies partjaira és most hála fejében gunyolják és rágalmazzák azt a földet, mely őket az éhhaláltól megmentette, s azt a népet, mely őket keblébe és vendégszerető kalibájába fogadta. Mióta a magyar lapokat olvasom, úgy a Tiszántúlról, mint innenről sohasem olvastam mást tőlük, mint Romania gunyolását, a román nép szörnyű rágalmazását és férfiakat rút pellegéreztetését. Szerintök Romania nem egyéb, mint tolvajok, rablók, zsványok barlangja. Valóban, de a magyarok tovább, ennyiből is átláthatja ön és olvasói, hogy mire szánja el magát az, a ki a szabad Rumania-ból levelezni merészel. Csak azt jegyzem meg, hogy az ilyes informatiók Dacia centraléból, alias Erdélyből, kerülnek a Romanul hasábjaira, a honnan még ezeket tessék hozzá: „Igy szenvedünk mi isitt a Kárpátokon innen Daciában, azzal a különbséggel, hogy mi tehetetlenek vagyunk: de Romania és népe szouverain és ép, ezért bámuljuk, hogy miként türheti a jövővénnyeknek ilyenét magaviseletét.”

Azonban mégis méltó a megjegyzés, hogy minden magyar levelező dicséri a mostani román ministeriumot és a hetedik égbé emelik őket, a hol mint ők hiszik a magyarok istene lakik. . . . A magyar tudósító után jönnek a többiek, hanem az oroszlanyrész nekünk jut és mi ezért csak köszönettel tartozunk a Romanulnak, hogy ily diszes helyre állt Európa lapjainak tudósító között. Gondunk leendő, hogy ezt továbbra is kiérdemeljük a leplezetlen valót feltűntető tudósításaink által.

Míg Károly herceg a sinai kolostorban igyekszik kipiheenni körutjának fáradalmait, az alatt itt üzzük a zsidóügy mellett a szokott világrendítő politikát. „A külpolitikában, a Romanul szerint, a Bánátnak Magyarországhoz való csatlakozása a legfőbb mozzanat, mely leginkább megérdemli minden román államférfi figyelmét. Ausztria császára, a ki hiában bordja a „rómaiak császára“ büszke és nobel címét, saját elnökelete alatt elhatározatá, a magyarokat nagy öröme, a Bánátnak a magyar államhoz való visszacsatlakozását. Annál inkább busulnak ezen a románok, mert ez által halálra vannak találva és átláthat, hogy Austria még az Olaszországban kapott lecke után sem változtatta meg százados politikáját. (Értsd t. c. olvasó ezt úgy, hogy Ausztria nem adja a Bánátot „de pomane“ Rumania-nak, mint Olaszország sem Bessarabiát, a melyet a Romanul oly sok ízben kért.) „Tehát a románok oly sok áldozat után sem nyerhetnek semmi politikai jogot, melyet tőlük jogtalanul elvettek. A románoknak nincs császárijok, hanem csak egy rémitő elnyomójuk, kit sem a Leopoldi diploma, sem a pragmat. sanctio nem tartott vissza, hogy a magyaroknak adja a Bánátot, a nélkül, hogy ehhez joga lett volna. Nincs tehát kétség benne, hogy Austria az öreg Euxinus partjaira akar lopózkodni hogy ott üsse fel nem nagy Constantin és Justinian lobogóját, melyet a románok századokon át fennlobogtattak, hanem a német lobogót, mely Olaszokban volt, de a melyet az újon szövettség széttepett. A Bánát annexiója a románokat sujt-

ja, kik az Euxin birtokosai és ez egy új lépése Ausztriának kelet felé, a Delta, a mi Euxinunk felé. A jászvárosi hősök kérelme, a kik a német colonisatort kérték az országgyűléstől, szintén egy ilyen lépés a pangermanismus érdekében. Minő új, de hatályos lecke ez a románokra nézt! Minő nagy száju és semmit se mondó zagyalék ez a Romanul-tól. De lám hiában, mert ilyenhez szoktatta a vörösek a nagy pribék, s ettől bajos egyhamar elszokni.

Megirtam több ízben önnök, hogy Rumania-ban nincs népszerűlenebb eszme, mint a zsidó emancipatio, s hogy e nép még gondolatjától is irtózik annak, miszerint ő Mózes utódainak politikai jogot adjon, sőt később tűzbe-vérbe borítani minden e században nyert vívmányait. Ime, mit mond a Romanul legfrissebb száma: „Politikai jogokat követeltek a zsidók számára Rumania-ban? Ez nem lehet. Itt igazán szenvedély van, még pedig nemzeti és gazdasági, szóban. A zsidók elfoglaltlani igyekeznek Rumania-t és kereskedelmét, s azoknak, kik őseiktől örökölték e hazát, szent kötelemük megtartani azon sok hős emlékeire, kik érette harcoltak. Ha az idegen beavatkozás, azok biztatására, a kik itt Palesztinát s a zsidókból román középosztályt akarnak alkotni, ily követelésekkel készül föllépni, a nemzet önfentartási ösztöne fellázad, s a románok inkább mind elvesznek, hogy sem országukat a más államok s öpredékeinek eladják. Nem, a zsidók valamig zsidók lesznek, Rumania-ban polgári jogokat nem birandak!”

Salamon Ferencz programja. Tordamegye alsó kerületének választóihoz.

(Folytatás.)

Aztán mintha nem tudná jól, pedig tudja, hogy még kis honvédseregünket is jó, ha el tudjuk látni oly tisztessel, minőket a sokat haladott katonai tudományok jelen állása követel. Ha, mint 48-ban minden intelligens ember katonának áll be, akkor nem marad ott hon tisztviselő, ügyvéd, pap, mesterember stb. Egy-két generáció műve lenne egy jeles tiszt kar. De hogy egy két generáció alatt azt mondassuk, vannak már képzett tiszteink bőven, annak épen a baloldal legelkeseredettebb ellensége. Mert örökös izgatásaival elriasztja a tehetségesebb fiatalokat a katonai pályára, azon érdem által lehet jutni. Valóban éretlenül akarja a magától is erő gyümölcsöt ágastól letépni. Midőn látjuk, hogy már remesek magyar dandárok is vannak, midőn a hadi célszerűség szempontjából a hadoszázalok a toborzó kerületek közelébe helyeztetnek el, s így a magyar katona behozatik az országba, mikor magyar tűzerezredek is vannak alakulnak, mikor egy szóval a dolog önmagától már is megfelel azon kívánatok nagy részének, melyeket a külön sereg által akarunk elérni, vétkes könnyelműség egyebet nemrdani a közönségnek ezen ügyben: fel, fiatal hazafiak, gyakoroljátok, képezzétek magatokat egész lélekkel a katonai pályán!

És mindezeket kívül honvédségünk, melyet a baloldal elégedetlensége daczára gr. Andrássy oly váratlanul kitűnő fokra emelt, nem méltó büszkesége-e ennek a „közösügyes“ kormánynak, és közvetve a Deák-pártnak?

De sokkal könnyebb a baloldalnak azon búrokat pendíteni meg, melyek a nép bizonyos rétegeiben a katonáskodást mint közönségi kelletlenséget még kelletlenebbé teszik!

A magyar nemzet egy másik jellemvonása s ez már magában kitűnő erénye, hogy él-hal az alkotmányért.

Gr. Széchenyi István, talán kissé túlozva, egészen specifikus magyar sajátságának tartotta az alkotmányosság iránti rajongást. És csakugyan századokon át alig tettünk egyebet, mint küzdöttünk az alkotmányért, míg más nemzetek, mint például a csehek a nélkül voltak s a helyett messze haladtak kárpótlásul a civilisatiónban.

És csak tegnap is, 1867-ben nem mi voltunk e hősei az alkotmány kivívásának?

Az alkotmány helyreállítása innen és túl a Lajthán magyar érdem. Nálunk magyarok nélkül a köztársaság lakó nemzetiségek bizvát elmondhatjuk, soha az alkotmányt ki nem vitták volna, s talán a lajthántulak sem vivják ki annak oly mértékét, mint a minőt most élveznek. Sőt még amaz alkotmány is, melyet Schmerling alatt láttunk színpadra hozva, nagyrésztben a magyarok kedvéért volt. Tudták a magyarok szerintük gyenge, de szerintünk erős oldalát, hogy mindenek fölött alkotmányos érzelmű. A reichsrath kezeleze akart lenni ránk nézve, melynek útján belerepülünk a németesedésbe és centralisatiónba.

De a magyar nem ily alkotmányosságot obajtott, melynek sok rossz oldala közt az a gyengéje is megvolt, hogy semmi garantiát sem nyújtott senkinek maradandósága felől, ha mozgásba jöhetett volna is. Hogy a magyar

meanyival több alkotmányos érzületet és értelmet mutatott akkor a többi szomszéd népek-nél, bizonyítja az is, hogy más nemzetiségek, s többek közt oláh testvéreink ama hamis pénzti igazi gyanánt lettek volna készek elfogadni, nekünk pedig magyaroknak eszünkbe sem jutott egy perczre is valódinak tekinteni.

Bárhonnan jött is ez alkotmány, (feledjék még azt is, hogy az Deák és Andrássy műve isten és a király után) az megvan. Megvan oly mértékben, minőben a magyar nemzet soha sem birta, mert egy középkori állam, mely miniszteri felelősség mellett parlamentarismust nem ismert, nem is bírhatta sehol a világon. Sőt továbbmegyek s biztosan állítom, mert jól tudják éltesebb polgártársaim is, hogy alkotmányunk jelen mértékét még a 48 előtti reformmozgalom intézői sem emélték. Nem még maga Kossuth sem, ki mai alkotmányunknak csak demokratikus része, azaz a jogegyenlőség mellett izgatott, de nem a miniszteri felelősség és valódi parlamentarismus mellett, melynek Eötvös József volt bajnoka jóval 48 előtt, és főképp azért kiálták ki őt Kossuth hívei centralisatornak, mert azt akarta, hogy a parlament valódi központi hatalommá nőjje ki magát s egyfelől a kormány, másfelől a municipiumok fölött álljon.

És önnök maguk erdélyiek, ne emlékezzenek-e vissza azon 48 előtti állapotra, midőn csak a kiválóbb poétai lelkek és ábrándozó ifjak jámbor óhajta az unió?

Jelen voltam még mint azon szép tavaszi napon, mikor a tisztes régiségű ó-tordai templomban, mely zordon külsejével is a nemzeti fejedelmek gyakran viharos, de sokszor verőfényes napjaira emlékeztetett, oly lelkesülten kimondatott az „unio“. Mi ifjak is, kik a hazaszeretet lelkesült költőinek buzdítása mellett nőttünk fel, alig hittünk szemünknek, fülünknek, hogy a magyarság ezen költői ábrándja, az unió teljesült! S fájdalom nem is volt az még teljes valóság, Véres háború és sok évi elnyomatás árán lett az most teljes valósággá.

Azonban, miut jól tudják a t. polgártársak, a baloldal, a helyett, hogy ezen alkotmány védelme alatti munkásság érdekében csak egy jó szót ejtene, azt akarja elhitetni, hogy ez alkotmány nem teljes, hogy régi szabadságunk egy részét eladta Deák, hogy a felelős kormány és parlamentarismus mellett is nincs nálunk valódi alkotmány, s azért más sürgős teendő nincs, mint egész országos ostromot intézni az alkotmány kivívására, de szerintünk a meglevőnek is könnyűen koczkatatására.

már alkotmányosságunkat. És miután, uraim, elértük azt, a mi egykor csak ábrándunk volt, a miért annyit kellett küzdünk és szenvednünk, most már oly kevéssé becsüljük-e hogy ismét koczkatassuk? Vagy a magyar azon don-quixotti komédiára van-e hivatva, hogy mikor már meg van is alkotmánya, még mindig az alkotmányért küzdjön, s ha nem találja sehol annak ellenségét, csupa harezi kedvből magyar a magyar ellen rohanjon egész dühvel? Vagy mint az a huszár, ki a csata bevégződése után is folyvást hadonázott kardjával, a pusztá levegőt szabdaljuk?

Ha nem becsüljük meg eléggé azt, a mit kivittunk, hanem gyorsan nyakra-főre többet-többet akarunk hódítani, akkor az időt és erőt nem oda fordítjuk, a hová kellene; nem huzhatjuk hasznát annak, a mi már kezünkben van.

A baloldal azon emberekhez hasonlít, kiknek mindig az kell, a mi nincs, s egyáltalában nem kell, a mi van. S nem mondhatjuk, — fájdalom! — hogy ez ne volna némileg magyar jellemvonás, bár csupán kinövés és hibája a régi szegényebb nemeselemek. Ki ne ismert volna az ősiség korában oly nemes embert, ki paragon hagyta meglevő, effectív birtokát, s azt a figyelmet s azt a pénzt, a mit ebbe igen nagy haszonnal fektethet vala, egészen perlekedésre egy fordította, perlekedésre osztatlan darab föld miatt. Nem világos-e, hogy itt mellékes kérdés, vajjon mennyiben volt igazságos, mennyiben nem a felperes jogcíme, hanem miután az alperes nem volt hajlandó ezen pontra nézve engedni, mily inpracticus, sőt tönkre jutáshoz vezető gazdálkodást követelt az illető, mi mellett csak épen az ügyvéd hi-zott meg.

Vigyázzatok, polgártársak ügyvédeitek, a baloldali kolompokra! Nektek, még ha végleg a pert megnyernétek sem lenne semmi hasznotok. A perköltség százszorosán megtalálná haladni a nyeresémi értékét! Mindenbe, még tán leveésebe is belekevervén a telivér baloldali kortes a közönségeket, arra biztatja a népet, hogy fel ne használja az alkalmat belügyei célirányos rendezésére, hanem a prókator vezéreket segítse hűségük kielégítésére.

És az alkotmányért való lelki nyugtalanság maga is kár. Lelki baj az uraim! Bárcsak képzelt betegség ugyan, de egyeredményű a valódi betegséggel. Századokon át az alkotmányt küzdötték. Megvan. Elérték. Senki sem háborgat birtokotokban. S mégis jajgattok! Hiszttek az oly lelkiismeretlen charlatán orvosnak, ki eljön nézők az azt mondja nektek:

„Kedves tordai polgártárs, hiszen te irtóztató vérhiányban szenvedsz, hiszen te sápadt vagy, mint a halál, ne hazudjál nekem, jó étvágyad van, láom szemedből, hogy gyomordveid fölbomlásnak indultak; hiszen kedves hazámia, te sárgalázban, vagy legalább is honvágyban szenvedsz! Nem csoda, a magyar már nem találja honját a hazában! Mi vagy te egyéb, mint emigrans saját szülőföldeden? De hiszen ismerem én a bajt. Van ellene bűvés szerem, majd segíték rajtad — esküszöm!“ Kilencz szónoklat s mindenikben kilencz hazaárulási vád kilencz miniszter ellen, segíteni fog a bajon!

És ti közöletek sokan hitelt adnak az ily doctornak. Hiában mondja egy önzetlenebb és józanabb orvos: „Keljen fel, barátom uram, nincs magának semmi baja! Menjen ki a mezőre, fogja meg a kapa nyelét, egyék, igyék, a mit tetszik, senki se tiltja, s lásson dolgait után. A hasznos és gyümölcsöző közügyek, társadalmi és magán munkásság mellett annyira hizhatik, a mennyire akarja s a természet engedti.

Igen, tisztelt polgártársak, ha a magyart az alkotmányért való küzdelem jellemezte eddig, ezután más kiváló jellemvonásokban is tündökölnie kell.

Korántsem azt mondom, hogy alkotmányunkra figyelmet ne fordítsunk, sem azt, hogy azt inkább gyengítsük, mint erősítsük! Ezen palladiumunkat szentül kell védenünk ha megtámadják. S különösen a parlament tekintélyét a mindenhatóság magas ideáljához, emberi erőhöz mérve kell minél jobban fölemelnünk.

De tudnunk kell azt, hogy tulajdonképp az alkotmány s maga az állam nem cél, hanem eszköz. Eszköz arra, hogy védelme alatt a polgárok és összes nemzet minél sikeresebben betölthesse emberi rendeltetését a szellemi és anyagi világ fölötti uralmának érvényesítése által.

Az alkotmány a magyarnak különös szíve vágya levén, abban otthon érezheti magát. Ismeretes önnök előtt, polgártársak, hogy vannak emberek, kik saját házukban, bármily kényelmes legyen is az, nem képesek otthon érezni magukat, míg más ember az eredetileg a kényelmetlen lakot is csinosná, kellemessé, otthonossá varázsolja át. Amazoknak nincs soha maradásuk. Ha nagyon gazdagok, elmennek nyáron fürdőre, télen Oestre, Bécsbe vagy Párisba. Sehol sincsenek otthon a világon, de legkevésbé sajátjukban. Vannak ilyeszerű nemzetek is, s ilyen volt a náhai legyrel-e a mai spanyol nemzet.

Az angol kétségkívül nem találja institutióit egészen kielégítőeknek és tökéleteseknek. Nincs nemzet e világon, mely annyira szigorral, oly élesen s néha kegyetlen csufondarossággal bírálná önmagát és állapotait. De azért nincs nemzet a világon, mely jobban felhasználná és élvezné mindazt, a mit constitutiója védelme alatt lehet. Egyéni, társadalmi, industrialis téren keresi boldogulását. Valamint házi körében úgy az aristocrata, mint a polgár és bérlő egyedül ismeri ama nemzet a valódi kényelmet, a comfortot, egy alkotmányos viszonyait is a politikai comfort sehol sem oly nagy a világon. Látja és nem titkolja a hiányokat, sőt keményen bírálja is. De ez nem elégtelenséget szül nála, hanem azon hidegvérű férfias elhatározást: jól van, segítsünk hát rajta, nem egyszerre, nem nyakra-főre, a mi igen költséges s talán az elhamarkodás miatt fél-szeg is volna, hanem tehetségünkhöz, az időhöz és alkalomhoz képest.

Igen, uraim, a világnak ezen egyik leg-hatalmasabb, leggazdagabb, kétségkívül leg-civilizáltabb nemzete soha semmit nem kockáztat politikai belső átalakulásaiban, s épen azért mindaz, a mi régi jó, megmarad, s a mellett nyugodt, de folytonos léptekben új meg új vívmányokat hódít maga részére. S vannak ezen kitűnően szabad nemzetnél oly sarkalatos pontjai az alkotmánynak, melyeket senki sem feszeget, s ilyenek épen az államjogiak. A parlament mindenható ott, de az alapokat nem támadja meg, hogy legyen mire építeni lassankint és folyvást.

És mi sokkal, kisebb szegényebb, hátrább álló, különösen pedig sokkal ujonezabb, a politikai gyakorlat terén (kivált a baloldalon még nem is próbált) nép, mi, kiknek az idő szászorta inkább pénz, mint a nagy veszteségeket is könnyen helyreütő angolnak, mi vagyunk azok a vitéz legények, azon nagyurak, azon potentátok, kiknek egy alkotmányfelforgatással több vagy kevesebb tökéletesen mindegy?

A KELET magán-távirata.

Károly-fehérvárt, 19. 7 óra — p. r.
Érk. Kolozsvárra, 19. 8 óra 20 p. r.

A képviselők megválasztása a leg-szebb rendben és csendben bevégez-tetett.

Szilágyi Dezső 446. br. Kemény Gábor 438. szavazatot nyertek; a bal-párt részéről Mocsonyi 103, Puskás 97

Minden betegnek erő és egészség gyógyszer és költség nélkül:

Revalesciera Du Barry
Londonból.

Minden szenvedőnek egészség az izletes Revalesciera du Barry által, mely gyógyszer költség nélkül az alábbi betegségeket eltávolítja: gyomor, ideg-, mell-, tüdő-, máj-, mirigy-, nyálkás-, légzési, hólyag-, s vesé bajok, gümőkör, aszkór, asthma, köhögés, emésztetlenség, dugulás, hasmenés, álmatlanság, gyengeség, aranyér, vízkór, láz, szédülés, vértelenség, tüdőgyulladás és hányás a terhesség alatt is, diabetes, méla-kór, elsoványodás, csusz. köszvény Kivonat 73,000 tag-szavából, oly felgyógyulásokról, melyek a gyógyszernek ellenállottak.

18.421 sz. bizonyítvány.

Vág-Ujhely Magyarország
Több éve zavarva volt emésztésem gyomorba-jokból és elnyálkodással kellett kiüzenem. E bajoktól a Revalesciera 14 napos használata által megmenekültem.
Stern J. L. tanító a népiskolán.
Gasen, Súrta, Birkfeld posta 1870. nov. 19.
Igen tisztelt ur! Örömmel és kötelességem szerű leg elismerem a Revalesciera jó hatását, a hogy ez több oldalról elismertett. E kitűnő szer engem borzasztó lélekzsi, nebelyeitől nehéz köhögéstől, felújított, nyomorgórcsótól szabadított meg, melyekben évekig szenvedtem.

Steininger Vineze pens. lelkész.

Páris, 1856. april 26,

Uram! Az ön Revalesciera-csokoládéja oly jót tett, minthogy asthmaticus bajoktól, melyekben évekig szenvedtem, végleg megszabadított.

Gaillard, a francia hadsereg főintendánsa.
Adra, Almeria tart. (Spanyolország 1867. oct. 21.
Nagy örömmel jelentem lánym meggyógyítását hosszas szenvedéseiből, miket egy borkiötés okozott és az álomtól fosztá meg.

Perrin de la Hittellos francia vice-consul
72.632. sz. bizonyítvány.

Beaumont, 1868. aug. 5.

Az ön Revalesciera-je csodákat művel a betegek-nél. Küldjön még 72 szelencével.

Balette J., gyógyszerész.

Táplálóból levén mint a hus, a Revalesciera fel-nöttek és gyermekeknek 50-szeres árát megtakaríttatja gyógyszerében.

Bádagszelencékben fél fontos 1.50, 1 fontos, 2.20, 2 fontos 4. 50, 5 fontos 10 frt, 12 fns, 20 frt, 24 fns, 36 frt. Revalesciera csokoládé por- és tábla alak-

ban 12 csészére 1.50, 24 csészére 2.50, 48 csészére 4.50, porban 120 csészére 10 frt, 288 csészére 27.60 csészére 36 frt. — Kapható: Barry du Barry társaság Bécs, Walfischgasse 8. sz. — Kapható: Binder gyógyszerésznél, Bécs, Linzben: Haselmayer, Prágában: Fűrt, ben: Eder F. Debreczenben: Mihálovics István, szerésznél, Duna-földvár: Nadhera Pálnál, Károlyi F.-nél, Kanizsán: Lovak Károlynál, M. sárhely: Fogarasi Dömötör, Pozsonyban: Felix, Székes-Fehérvárott: Dieballe György, ujhelyen: Congegner Ignác, Csernovitzban: Ignác, Varasdon: dr. Halter A.-nál, Árgalmisok gyógyszerésznél, azonkívül a postai utalvány vagy utánvét mellett szétküldi.

„Wiener Commissions-Bank“ VÁLTÓIRODÁJA — Kohlmarckt, 4-dik szám — kibocsát vétél-jegyeket

az alábbi feljegyzett sorsjegyi-csoportokra, s ez összeállítások már azért is a legelőnyösebbek közé számíthatók, mert minden ily vétéljegy tulajdonosának alkalom van adva, minden fő- és melléknyereményt egyedül megnyerhetni s ezen kívül

aranyban 30 frank és bankjegyben 10 forint kamatban részesülhetni.

A. csoport. (EVENKÉNT 16 HUZÁS) Havi 10 forint részletfizetés. — Az utolsó részlet lefizetése után minden résztvevő következő 4 sorsjegyet kap:

egy 5%-os 1860-ki 100 forintos államsorsjegyet. Főnyeremény 300,000 frt. s a sorozatos sorsjegyi 400 forinttal visszaváltatik.

egy 3%-os török császári 400 frankos államsorsjegyet.

Főnyeremény 600,000, 300,000 frank valószínű aranyban.

Egy hrczg. braunschweigi 20 talléros sorsjegyet.

Főnyeremény 80,000 tallér minden levonás nélkül.

egy insbrucki (tyróli) sorsjegyet. Főnyeremény 30,000 forint.

B. csoport. (EVENKÉNT 13 HUZÁS) Havi 6 forint részletfizetés. — Az utolsó részlet lefizetése után minden résztvevő következő 3 sorsjegyet kap:

egy 3%-os török császári 400 frankos államsorsjegyet. Főnyeremény 600,000 frank valószínű aranyban.

egy hrczg. braunschweigi 20 talléros sorsjegyet. Főnyeremény 80,000 tallér minden levonás nélkül.

egy szász-meiningeni sorsjegyet. Főnyeremény 45,000, 15,000 frt. délnmet ért.

Videki megrendelések pontosan és utánvét mellett is eszközölhetnek. — Nyeremény-lajstromok a huzások után bérmentesen — ingyen küldetnek meg. (149) (25-30)

Az első magyar általános biztosító társaság kolozsvári főügynöksége

az idejéigény kezdetével tisztelettel jelenti, miszerint mindennemű

jégbiztosítást,

méltányos feltételek mellett (ösmeret íelektől váltóra is) elfogad.

Káresetében azonnali pontos kárfelvételről gondoskodva van.

Bővebb felvilágosítással a helybeli főügynökség (főter 2 sz. Zalogház épület) nemkülönben a vidéki al-ügynök urak készséggel szolgálnak.

A főügynökség.

VICTORIA

biztosító társaság Kolozsvártt
JELENTÉS és FELHÍVÁS.

Van szerencsénk a t. gazda-közönség tudomására hozni, hogy folyó évi jég díj-szabályzatunkat kibocsátók s

az ez idejéig-üzletet megnyitottuk.

Felhívjuk ehhez képest a t. közönséget folyó évi jég-biztosításait társaságunknál tenni meg.

A Victoria előnye: mint
olesódíjak:

káresetén azonnali intézkedés és fizetés; a kárbecslési költségeknek egészen a társaság által hordozása;

a biztosításoknak váltóra megtétele; az egyedül a VICTORIA által gyakorolt társaság és községi biztosítás;

a jég-üzletnek a tűzzel annyiban összekapcsolása, a mennyiben együttesen feladott új tűz-biztosítások díj leengedésben részesülnek sat.

az erdélyi közönség előtt országzszeret ismeretese, s bővebb ajánlatást nem igényelnek. Azért itt csak annyi legyen különösen kiemelve, hogy

az idejéig-biztosítási díjak, daczára a tavalyi tömeges és országos jég-veréseknek, lejjebb szállítottak, hogy

a megállapított díjak 10%-a leengedtetik, és hogy

a VICTORIA az, mely évek óta már Erdélyben a legtöbb jégkárt fizeti, s nevezetesen tavaly többet fizetett, mint az Erdélyben működő kilencz biztosító társaság összesen.

Közelebbi tájékozással, egyéb kedvezmények iránti felvilágosítással szolgálnak a vidéki ügynökségek, felügyelők és helyben

a VICTORIA

biztosító társaság Vezérügynöksége Kolozsvártt

Wagner.

Szász.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda betűivel kiadó-tulajdonos Stein Jánosnál.

Nagy József

arany- és ezüstműves Kolozsvártt
főter br. Józika-ház 161 szám.

Ajánlja a n. érd. közönségnek jól berendezett, és a legnagyobb csinnal ki-állított bécsi és külföldi arany és ezüst ékszer áruinak dús raktárát.

(Óvásul.) Raktáramba minden egyes tárgy valódisága a magy. kir. bé-lyeggel van hitelesítve.

Legujabban megjelentek
és Stein János könyvkereskedésében Kolozsvártt kaphat

Párisi titkok.

Irta Sue Jenő. Francziából. I.—V. kötet.

Egy-egy kötet ára 80 kr.

Birtokrendezési eljárás az ország erdélyi részében.

Hivatalos kiadás.

Ára 40 kr.

A néptanítók nyugdíjazása,

özvegyeik és árvaik gyámoltása külföldön és hazánkban. Irta Molnár

Aladár. Ára 1 frt 40 kr.

Magyar népköltési gyűjtemény.

Uj folyam. A Kisfaludy-társaság megbízásából szerk. és kiadják.

Arany László és Gyulai Pál. 2 kötet. Ára 6 frt.

A Z U R A K.

Regény. Irta Tolnay Lajos. Ára 1 frt.

Elmélkedések,

Magyarország pénzügyi viszonyai, különösen pedig állambevételei és adó-rendszere felett. Ára 80 kr.

Magyarhon edényes növényeinek fűvészeti kézikönyve.

Irta Hazslinszky Frigyes. Ára 2 frt 80 kr.

Költészettan.

Tanodai és magánhasználatra. Irta Torkos László.

2-dik teljesen átdolgozott kiadás. Ára 1 frt.

Az egyetlen tudományról.

A nőképző-egylet estélyén, olvasta Greguss Agost. Ára 30 kr.

Eva leányai.

Houssaye Arsèn francia regénye után. Ára 1 frt 20 kr.

URBÉRI KALAUZ.

Utmutató az 1848. évi törvények által megszüntetett urbéri kapcsolatból fenn-maradt s azzal rokon és összeköttetésben levő jog- és birtokviszonyok rendezését tárgyzó ügyekben, az ország visszacsatolt részeire és erdélyi területére is kiterjesztve s gyakorlati iratmintákkal ellátva.

Községi jegyzők, ügyvédi vizsgára készülő s kezdő ügyvédek és bírák használatára.

Irta Tóth Lajos. Ára 2 frt 50 kr.

A bírósági végrehajtók kézikönyve.

Gyakorlati utmutató a bírósági végrehajtók köréhez tartozó törvénykezési ügyekben

Iromány példakkal.

Irta Zlinszky Imre. Ára 1 frt 40 kr.

Az 1847—48. évtől egész 1872. évig alkotott s

urbéri tárgyú törvényczikkek gyűjteménye, az azokra vonat-kozó egyéb törvények s rendeletekkel kiegészítve.

Szerkeszté Szeniczey Gusztáv. Ára 90 kr.

Az 1872. évi törvények gyűjteménye.

Hivatalos kiadás.

8-rét. I. füzet. 1—15. Ára 60 kr.

Az erdélyi részek

tiszti ezimtára

1872-dik évre.

Kiadja K. Papp Miklós.

Ára 30 kr.